

**ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ГОЛОВНИХ ПОДІЙ
У СФЕРІ ОСВІТИ, НАУКИ Й КУЛЬТУРИ, ОПРИЛЮДНЕНИХ
ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ**

у грудні 2016 р.

Укладач:

***Годецька Т. І.**
завідувач сектору аналітичної
інформації відділу наукової
реферативної та аналітичної
інформації у сфері освіти ДНПБ
України ім. В.О. Сухомлинського*

У грудні 2016 р. національними засобами масової інформації оприлюднено актуальну й важливу інформацію у сфері освіти, науки й культури.

ОНЛАЙН-ПОСІБНИК З МЕДІАГРАМОТНОСТІ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Освіта України» № 48 від 5 грудня 2016 р.,
с. 7;

- сайту MediaSapiens:

http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/kids/go_detektor_media_stvorila_pershii_v_ukraini_onlaynposibnik_z_mediagramotnosti_dlya_pidlitkiv/

«Усі побігли, і я побіг» – за таким принципом нерідко діють у соцмережах. Апокаліптичні картинки щодо «широкомасштабного наступу», дописи про «все погано, а буде ще гірше» та схожі на них «розганяються» дуже швидко і посилюють відчуття тривожності, притлумлюють упевненість, що зміни залежать і від тебе також. Тому вміння розпізнавати правдивість новини (як у ЗМІ, так і в соцмережах) є нині одним з найважливіших.

Фахівці громадської організації «Детектор медіа» 28 листопада 2016 року презентували перший сучасний онлайн-посібник з медіаграмотності для підлітків «МедіаДрайвер».

Посібник є інноваційним освітнім проектом, основна мета якого – навчити підлітків орієнтуватися у світі медіа та критично сприймати інформацію, яку вони отримують з різних медіаканалів. Інтерактивний посібник складається з 16 мультимедійних тематичних розділів з елементами гейміфікації. Кожний розділ супроводжується тестом для оцінки засвоєних знань.

Авторський колектив «МедіаДрайверу» включає 16 авторів, котрі є відомими журналістами та експертами. Серед них: Андрій Кокотюха, Лариса Денисенко, Ірина Славінська, Олексій Фурман, Діана Дуцик, Роман Шутов, Михайло Кольцов, Віталій Мороз, Любов Найдьонова, Артем Бабак, Марія Жданова, Тарас Назарук, Ярослава Куцай, Володимир Малинка, Андрій Приймаченко, Марія Тетерюк.

Яким має бути зміст посібника, щоб його було цікаво читати, команда розробників запитала в самих підлітків. Для цього у соцмережах поширили прохання допомогти в роботі. До фокус-групи увійшли 16 старшокласників. Вони уважно вивчали матеріали і давали поради — як зробити так, аби це було цікаво. «Коли запитали, як має виглядати зміст «книжки», вони відповіли: ніяких «параграфів» і пунктів! Зміст має бути таким, щоб на нього хотілося навести курсор і «кликнути», — згадує програмний директор ГО «Телекритика» Роман Шутов.

Зокрема, у розділі «Пропаганда та маніпуляції» у мультимедійному ролику показано, як відволікають увагу в мережі: доки «юзери» весело розглядають і поширюють інформаційну «качку», за їхніми спинами непоміченими проїжджають танки...

У посібнику також є ігровий елемент у вигляді тестів, проходження яких дає змогу отримати «Посвідчення медіадрайвера» — «водія», який добре орієнтується у складних лабіринтах світу медіа.

ГО «Детектор медіа» реалізувала проект за підтримки Міністерства закордонних справ Республіки Чехія. І сама «книжка» нині розміщена в інтернеті у відкритому доступі за посиланням <http://mediadriverv.online/>.

Редактор «МедіаДрайвера» та сайту MediaSapiens Марина Дорош переконана, що підручник не зможе захистити від усіх медіавпливів, адже медіа впливають на те, з ким дружимо, за кого голосуємо. Але, принаймні, це буде один із тих продуктів, які стимулюватимуть мислення,

Визначити фейковий акаунт, до речі, зовсім не складно. Варто придивитися до імені і світлин його власника: якщо це вигадані псевдоніми на кшталт «Самотній Гаррі», без фотографій автора і його власних постів то це найімовірніше «бот», який завдяки дружбі з реальною людиною отримує можливість залишати коментарі на сторінках друзів.

Правдива інформація дуже важлива, бо неправда псує відносини і в країні, і в родині, зазначає одна з учасниць фокус-групи одинадятикласниця Київського ліцею бізнесу Вероніка Полещук. Моя бабуся, наприклад, живе в Росії, і російська пропаганда створила справжню «стіну» у спілкуванні з нею. Сподіваюся, що посібник стане у пригоді багатьом людям. Дуже хочу, щоб усі відрізняли, де правда, а де — ні...

УТВОРЕННЯ КООРДИНАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ З ПИТАНЬ ВИКОНАННЯ РАМКОВОЇ ПРОГРАМИ «ГОРИЗОНТ 2020»

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Освіта України» № 48 від 5 грудня 2016 р.,
с. 2;

- офіційного веб-сайту МОН України:
<http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2016/11/30/prijnyato-rishennya-pro-utvorennja-koordinacijnogo-czentr-u-z-pitan-vikonann/>

Міністр освіти і науки України Лілія Гриневич наголосила, що для ефективного вирішення проблемних питань, які виникають під час реалізації проектів програми «Горизонт 2020» утворено координаційний центр з питань виконання Рамкової програми «Горизонт 2020». Відповідну Постанову було прийнято 30 листопада на засіданні уряду.

«Координаційний центр забезпечуватиме швидке та ефективне вирішення проблемних питань, які виникають під час реалізації проектів програми «Горизонт 2020», сприятиме врахуванню інтересів українських учасників програми, стане платформою для вироблення узгодженої позиції і діяльності органів влади у сфері реалізації програми «Горизонт 2020» в Україні», – зазначила Лілія Гриневич.

Утворено цією постановою також Комісію з відбору представників та експертів до Програмних комітетів Рамкової програми, що відповідають за формування тематики досліджень, які фінансуються в межах програми. Участь представників від України передбачена Угодою про участь України у Програмі «Горизонт 2020».

Комісія створюється для того, щоб провести демократичний та прозорий відбір представників України до Програмних комітетів Рамкової програми.

НАСИЛЬСТВУ НІ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України «Освіта України» № 48 від 5 грудня 2016 р., с. 12-13;

- веб-сайту Жіночого консорціуму України:

http://wcu-network.org.ua/Zaxist_prav_dtei/news/Protidja_nasilstvu

За ініціативи проекту Ради Європи «Зміцнення та захист прав дітей в Україні» й Київського міжнародного інституту соціології відбулося Всеукраїнське опитування громадської думки з питань насильства щодо дітей в Україні. Було опитано 1800 респондентів у 110 населених пунктах України. До вибірки респондентів увійшли як діти, так і дорослі.

Згідно з отриманими даними, 65% дітей віком від 12 до 17 років зазнавали хоча б одного з видів насильства. Серед них — 55% дівчат і 45% хлопців.

«Лідером» виявилось психологічне насильство. Від нього потерпали майже половина опитаних дітей (45%): удома їх називали образливими й принизливими словами, зривали злість на них, дорікали, що дитина забагато їсть; діти стикалися з гіперконтролем з боку родичів або опікунів...

Серед тих, хто зазнавав психологічного насильства, абсолютна більшість — 71% страждали також і від фізичного насильства. 27% дітей зазначили, що вдома їх карали ременем, лозиною, били рукою, давати ляпасів, стусанів, тягали за волосся, примушувати стояти в кутку. 39% тих,

хто потерпав у дитинстві від фізичного насильства, а також 19% тих, хто з ним не стикався, стверджували, що виховання в сім'ї не може бути ефективним без фізичного покарання. Більшість опитаних дорослих розповіли, що майже всі їхні знайомі можуть дати власній дитині ляпас по сідницях, так би мовити — з виховною метою.

Окремий розділ дослідження — проблема цькування та приниження у школах. Такі випадки, як зазначається, трапляються і з боку дітей, і дорослих. Кожна третя дитина — 36% — зазначила, що в класі повинен бути свій «цап-відбувайло». Кожна п'ята сказала, що в їхній школі трапляються випадки, коли вчителі б'ють учнів або забирають у них особисті речі. Кожна четверта дитина боїться учнів, фізично сильніших за неї.

Статистика показала, що від агресії дітей потерпають і дорослі. 9% дітей розповіли про випадки знущання учнів над учителями в їхній школі, 21% — почули про такі випадки від своїх друзів.

«Попередження насильства щодо дітей і створення безпечного, доброзичливого та вільного від насильства середовища в навчальних закладах» – таку тему днями обговорювали в МОН під час конференції. Співorganizаторами заходу стали Всеукраїнська громадська організація «Жіночий консорціум України» та Міжнародна організація Save the Children, Шведське агентство з міжнародного розвитку SIDA.

Як організувати роботу в школі, щоб розв'язати та попереджувати проблеми насильства? Над цим питанням Жіночий консорціум України працював із 2004 року. З 2008-го до роботи активно долучали вчителів ЗНЗ. А досвід роботи над темою ввійшов до декількох посібників. Також педагогів знайомили з досвідом Швеції, звідки для української моделі запозичили мету та стратегічне бачення. Завдяки громадській ініціативі був створений експериментальний майданчик, який об'єднав ініціативних педагогів із загальноосвітніх навчальних закладів Києва, Житомира, Білої Церкви та села Шевченкове, що в Броварському районі на Київщині.

Роботу розпочали з вивчення ситуації щодо цієї проблеми. Про це розповіла експерт Жіночого консорціуму України, дитячий психіатр Євгенія Дубровська. Були розроблені анкети та визначені навчальні заклади, які братимуть участь у пілотному проекті. Проблему досліджували у школах столиці та села, великого міста й обласного центру. Аналіз відповідей показав, що ця проблема актуальна для всіх. На запитання «Чи є насильство у школах?» 98% педагогів відповіли ствердно. Проте щодо того, «Чи є насильство саме в вашій школі?», відповідь «так» надали в різних школах від 50 до 62% учителів. Отже, практично половина педагогів вважають, що проблема насильства існує десь далеко, а не в їхній школі. У той же час 98% дітей різних вікових категорій відповіли, що ця проблема існує саме в їхніх навчальних закладах.

Фахівців цікавила й допомога, яка надається дітям.

У той час, коли педагоги говорили про виховні заходи та медичну допомогу, діти зауважували, що звертатимуться по допомогу до друзів або до братів і сестер.

Отримані результати не порадували школи, для них вони виявилися несподіваними. Серед інших висновків: випускники педагогічних університетів часом не можуть вирішувати у школі інші питання, крім освітніх. Зокрема, недостатньо уваги приділяється розвитку навичок комунікації з дітьми. За словами Євгенії Дубровської, дехто з педагогів відчуває себе безпорадним. Змінювати свої позиції та набувати новий досвід – завжди складно. Ми дякуємо педагогам наших шкіл за величезну роботу над собою. Вони змогли відмовитися від стереотипів, навчалися та бачили, як змінюється їхнє життя, змінюються діти, – каже фахівець.

Учасники пілотного проекту мали напрацювати певний алгоритм дій упродовж року. На цьому наголосила експерт Жіночого консорціуму України, дитячий психолог Олена Соловійова. Вона запевняє: нині всі українські школи продовжують користуватися радянською спадщиною (тиждень толерантності, місячник доброти...). Важливо відслідкувати ситуації, які найчастіше трапляються у школі, й виробити механізм дій на їх попередження, – стверджує дитячий психолог. За її словами, якщо учні молодшої школи звертаються до вчителя, то старші не вірять у дієвість такої допомоги. Школа – це простір для дітей. Отже, саме в школах слід створювати системи, щоб діти зрозуміли: дорослим можна довіряти, – підкреслює пані Олена. Ми запропонували пілотним школам створити АБВГД-групи (у Швеції вони називаються АВС-групи). Це – об'єднання активних учителів, які розглядають ситуації насильства, що виникають у школі, допомагають розробити алгоритм дій для їх подолання.

Наприклад, у житомирській ЗОШ І–ІІІ ступенів №21 розробка плану дій з питань попередження насильства тривала майже три роки, доки ми не виробили систему. Якщо на перших кроках відповідальними за впровадження та реалізацію плану були три особи: психолог, соціальний педагог, класний керівник, – то сьогодні це весь педагогічний колектив, батьки, вузькі спеціалісти, – говорить заступник директора з виховної роботи Людмила Іванівна Яремчук. – Наше прагнення – виховати таке покоління, яке б розуміло, що будь-які форми насилля є неприпустимими.

Завідувач навчально-методичним центром психологічної роботи системи освіти Броварського району Київської області Тетяна Діхтярук розповідає: у 2013 році наша школа уперше взяла участь в акції «16 днів проти насильства» і започаткувала флешмоб проти образливих прізвиськ «Ні – жорстокості слів!». Тепер ця акція є щорічною, до неї додаються й інші заходи, зокрема квести, – підсумовує фахівець. – Також наші діти взяли участь у зйомці фільму «Ми проти насильства». Метод інтерв'ю виявився дуже цікавим і дієвим. Діти «розкриваються» перед камерою, розповідають про випадки із власного життя. Вони зрозуміли, що їхня думка важлива і вони теж відповідальні за те, що відбувається у школі. Коли учні побачили, що психологічна служба працює для них і піклується про кожного, вони стали більше довіряти, співпрацювати. Пропонують своє бачення – що можна змінити у школі.

Тетяна Діхтярук упевнена: будь-яка проблема містить у собі шляхи для вирішення. Тож варто почати діяти!

В рамках проекту «Попередження насильства над дітьми в школі», що здійснюється ВГО «Жіночий консорціум України» за фінансової підтримки шведської громадської організації Save the Children Sweden підготовлено навчально-методичний посібник «Організація роботи з розв'язання проблеми насильства в школі». Навчально-методичний посібник створений для поширення інформації про можливості системної тренінгової роботи з дітьми, батьками та педагогами задля подолання насильства над дітьми в школі.

КОМПОЛА

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Освіта України» № 48 від 5 грудня 2016 р.,
с. 14;

- Сайту Громадською Організацією «На Часі»:

<https://gofunded.org/campaigns/kompola/>

Двоє київських шестикласників запропонували збирати органічні відходи зі шкільної їдальні у термокомпостері, а добривом підживлювати дерева. Назва проекту розшифровується просто: компост + школа = «Компола». Його автори Софія-Христина Борисюк і Нікіта Шульга пропонують збирати органічні відходи шкільної їдальні й поміщати їх у компостер, встановлений на території закладу. Таким чином можна «вполювати двох зайців»: не захаращувати органікою сміттєзвалища, натомість отримуючи цінне добриво. І не потрібні ані завод, ані вивезення сміття: усе просто і натурально. Щоб реалізувати проект, потрібні компостер (а саме термокомпостер, у якому процес не припиняється і за температури нижче нуля), хробаки, додатковий бак для відходів, аби працівники їдальні могли сортувати сміття, та металева огорожа для компостера, щоб він лишався цілим і неушкодженим.

Софія і Нікіта наголошують, що за даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, мінімальна норма зелених насаджень у містах становить 9 м² на одного мешканця, а оптимальна — 50 м². Зараз на одного киянина припадає лише 16 м² зелених насаджень... Тому дуже важливо, щоб кожне дерево було здоровим і мало пишну крону. Грунт в якому вони ростуть не завжди може забезпечити їх необхідними поживними речовинами. І тут на допомогу прийде наш компост.

Із вибором компостера проблем не було, — розповідає Нікіта. — Щодо хробаків була проблема: спочатку думали про дощових черв'яків, але з'ясувалося, що вони не люблять різноманітний «раціон». Каліфорнійські теж

не підійшли — у них немає інстинкту самозбереження, тобто коли похолодає, вони все одно повзатимуть поверхнею і замерзнуть. А наші «Старателі» підходять за всіма статтями: при температурі навколишнього середовища нижче +7 °С вони будуть закопуватися вглиб. Ми плануємо заселити їх, коли рівень відходів у компостері досягне 40 сантиметрів.

Рішення збирати потрібну суму за допомогою спільнокошту також було свідомим: «Ми хотіли, щоби проект профінансували не лише ми та наші друзі, а й цільова аудиторія — незнайомі люди, — пояснює Софія. — Якщо вони вкладають гроші — значить, їм це цікаво. І на другому етапі, який триває зараз, вони можуть долучити своїх друзів, поширити інформацію серед них — і кошти збиратимуться швидше. Самі ми б не змогли профінансувати компостери для інших шкіл». Нікіта додає: був запрошений на «зібрання вчителів опорних шкіл, котрі хочуть знати, як краще навчати дітей», там познайомився з Анастасією Сіренко з платформи GoFundEd — і оскільки це саме освітній спільнокошт, вирішили співпрацювати. За правилами платформи, запускаючи проект, потрібно вказати конкретний термін для збору коштів. «Компола» мала строк 40 днів, до 20 грудня. Але... «Ми їх зібрали! 11 тисяч менш ніж за 48 годин», — через два дні після старту написали школярі на сторінці у Facebook. «Компола» стала рекордсменом GoFundEd: так швидко не був профінансований жодний проект. «Це стало несподіванкою навіть для організаторів платформи, — розповідає Олена Шульга. — За деякий час ми зустрілися з ними, щоб вирішити, що робити далі. Така швидкість говорить про одне: діти порушили надзвичайно важливе питання. Вони хотіли назбирати на компостер для своєї школи, упродовж року набиратися досвіду — а вже потім ділитися ним з іншими школами. Але якщо вже є така «хвиля», вдруге «підняти» її буде важче. Тож вирішили перейти на гнучке фінансування (тобто початкові 11 тисяч гривень ми отримаємо в будь-якому разі) і спробувати накопичити ще близько 20 тисяч, аби мати можливість купити компостери, баки і хробаків для ще п'яти київських шкіл».

Олена Шульга, котра скеровує енергію школярів в ефективне русло, пояснює, чому ініціатива важлива також для них самих: згодом, запускаючи серйозніші проекти, вони матимуть непоганий «путівник». «Насправді підготовка проекту — це також навчання, — каже вона. — Не кожен текст, написаний Нікітою для Facebook-сторінки, там оприлюднюється: ми розбираємо його, міркуємо, чи це «спрацює», визначаємо, чого не вистачає. Я спостерігаю, як ведуть свої сторінки інші проекти, де-які посилання показую синові. Намагаюся добитись того, щоб його тексти потрібно було переглянути лише щодо граматичних помилок».

Класний керівник — учителька української мови і літератури — нещодавно зауважила, що Нікіта почав набагато краще писати твори. Бо зрозумів: абияк написаний лист може залишитися без відповіді, прес-реліз — без уваги.

ПЕРЕХІД ВІД ШКОЛИ ЗНАНЬ ДО ШКОЛИ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України «Освіта України» № 50 від 19 грудня 2016 р., с. 2, 6-7;

- офіційного веб-сайту МОН України:

<http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2016/12/13/14-grudnya-na-zasidanni-uryadu-liliya-grinevich-predstavit-politichnu-propozicziyu/>;

<http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2016/12/14/uryad-zatverdiv-politichnu-propozicziyu-shhodo-reformuvannya-zagalnoyi-serednoyi/>

Сьогодні Міністр освіти і науки України Лілія Гриневич на засіданні Уряду представила Політичну пропозицію «Нова українська школа».

Як зазначила у своєму виступі Міністр, ця Політична пропозиція – стратегічний документ, із урахуванням якого розроблятиметься подальша програма діяльності Уряду щодо реформування загальної середньої освіти до 2029 року.

Згідно результатів соціологічного дослідження (соцопитування «Школа очима батьків, вчителів та директорів шкіл», Фонд «Демократичні ініціативи», 2015 р.), лише 10 % батьків, 15,3 % учителів та 8,8 % директорів шкіл – погоджуються із твердженням, що середня освіта в Україні готує до майбутнього життя в суспільстві – школа не реформувалася більше 50 років, зміни критично необхідні.

«Ми маємо перейти від школи знань до школи компетентностей. Це означає, що ми маємо виокремити необхідне ядро знань та навчити дітей реально з цими знаннями працювати. Цю зміну гарно ілюструє метафора: можна читати на швидкість, а можна читати з розумінням. Школа компетентностей – це читання з розумінням», – пояснила Міністр освіти і науки України Лілія Гриневич

Зміна підходів та введення нових методик викладання заради отримання нових якісних результатів навчання у школі, буде потребувати від учнів та педагогів більше часу та сил. Такі зміни в рамках 11-річки, без шкоди здоров'ю дітей та підвищення інтенсивності навчання, здійснити неможливо.

Щоб забезпечити нові результати навчання, допомогти нашим дітям успішно обирати профіль подальшого навчання та напрямок свого життєвого розвитку нам потрібна 3-річна профільна школа, тобто 12 рік. Але за рахунок підвищення якості середньої освіти на більшості спеціальностей бакалаврату ми можемо зробити 3-річне навчання, тобто ці речі будуть взаємно компенсуватися, – зазначила Лілія Гриневич.

Концепція «Нової української школи», на основі якої формувалася Політична пропозиція, корелюється не лише з кращими світовими практиками, а й потребами міжнародного ринку праці, які були озвучені на початку 2016 р. на World Economic Forum. Передбачається, що вже у 2020 році для успішного працевлаштування будуть потрібні такі навички, як уміння вирішувати складні завдання, критичне мислення, креативність, емоційний інтелект тощо.

МОН вже зробило перші кроки на шляху до впровадження Нової української школи. Зокрема, в 2016 році було оновлено навчальні програми початкової школи. 40 відео з методичними рекомендаціями та прикладами сучасних методик викладання записано та викладено у вільному доступі на онлайн-порталі EdEra.

«Вперше за всю історію Незалежності надруковано Хрестоматію сучасної української дитячої літератури для читання у початковій школі. Такий проект став можливий завдяки прозорій закупівлі підручників для 8 класів, що дозволило нам зекономити значні кошти та надрукувати наклад Хрестоматії в обсягу 640 тис. примірників – по 320 тис. на кожен том книжки», - розказала Ліля Гриневиц.

АНГЛІЙСЬКОЮ ЗАГОВОРИТЬ ВСЯ УКРАЇНА

За матеріалами

- офіційного видання МОН України
«Освіта України» № 50 від 19 грудня
2016 р., с. 8;

- офіційного видання МОН України
<http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2016/12/29/vipuskniki-serednoyi-shkoli-mayut-vipuskatsiya/>

Президент України офіційно заклав Рік англійської мови в Україні. Захід відбувся 28 грудня в Адміністрації Президента України.

«Рік англійської мови завершується, але не закінчується її масове вивчення українцями. Процес лише починається. Ви можете розраховувати на мою всебічну підтримку і як Президента країни, так і особисто», – звернувся англійською Президент України Петро Порошенко.

У заході взяли участь Заступник Міністра освіти і науки України Павло Хобзей, Надзвичайний і Повноважний посол США в Україні Марі

Йованович, співзасновник Global Office, народний депутат Мустафа Найєм та Директор Global Office Оксана Нечипоренко.

«Здобутком 2016 року ми вважаємо збільшення кількості та якості літніх мовних таборів, в яких школярі вчать спілкуватись англійською за допомогою поєднання ігрових та навчальних методик. Улітку 127 українських школах відбулися англійськомовні табори GoCamp, в яких взяло участь 9 000 дітей. Для проекту було залучено 120 волонтерів із 40 країн світу. Також було організовано виїзні англійськомовні табори для дітей із Донецької та Луганської областей», – зазначив Павло Хобзей.

Він наголосив, що ціль МОН – це зробити так, щоб випускники шкіл випускалися зі знанням іноземної щонайменше на рівні B1, а зі спеціалізованої школи – на рівні B2.

Співзасновник Global Office, народний депутат Мустафа Найєм додав, що стратегія поширення іноземних мов в Україні лише увійшла в дію, тож перед нами стоїть висока планка, яку ми маємо подолати разом.

«2016-ий був роком, коли ми пілотували різні проекти і дивились які з них дають найбільші результати. Тож у 2017 році ми будемо масштабувати найбільш впливові заходи, охопивши всю країну. Ініціативи будуть продовжуватися до тих пір, поки англійською не заговорить вся Україна», – додала Директор Global Office Оксана Нечипоренко.

В цьому році школи, що брали участь в проекті англійськомовних таборів, мали перевагу при розподіленні комп'ютерів, що Україна отримала в рамках допомоги від КНР.

Участь у мовних школах, наголошує учителька Берегівської ЗНЗ №5 із поглибленим вивченням англійської мови Віолетта Македон, демонструє, що вчити англійську мову можна цікаво та весело – без домашніх завдань, переобтяження й примусу.

Загалом вже наступного року будуть організовані літні мовні табори GoCamp для 100 тисяч українських школярів із залученням 1 000 іноземних волонтерів. У завданнях на 2017 рік – тестування 5 000 держслужбовців на знання іноземної мови, 2000 з них матимуть змогу безкоштовно підвищити рівень володіння іноземною мовою. Крім того, збільшиться кількість кінотеатрів, які показують фільми мовою оригіналу, а до початку «Єврочачення» працівників служб таксі та готельно-ресторанного бізнесу безкоштовно навчатимуть англійської.

ДИРЕКТОР – АРТИЛЕРИСТ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Освіта України» № 50 від 19 грудня
2016 р., с. 9;

- сайт телеканала 1+1:

<http://osvita.ua/school/52588/>

<http://1plus1.ua/ru/snidanok-z-1-1/video/andrij-melnik-akim-mae-butiskilnij-direktor>

Він завжди керується принципом — усе в житті починається з тебе. І учнів своїх цього ж навчає: якщо хочеш, аби щось змінилося на краще, і нічого задля цього не робиш — не маєш права нікому пред'являти претензії. Хочеш жити в Європі — будуй її навколо себе. Хочеш свободи — виборюй її самотужки. Хочеш миру — ставай на його захист. Саме тому протягом трьох останніх років учитель історії Андрій Мельник весь час був «на вістрі»: брав найактивнішу участь у Революції гідності, воював у зоні АТО у складі легендарної 92-ї бригади (лейтенант, заступник командира протитанкової артилерійської батареї по роботі з особовим складом). А після повернення з війни вже в іншому — інтелектуальному — протистоянні виборів посаду директора однієї з київських шкіл: районне управління освіти запропонувало щойно демобілізованому фронтовику взяти участь у конкурсі на заміщення вакантної посади директора 203-ї школи. Він погодився і... переміг.

«Людина повинна рости, — каже педагог. — В «учебці» нам психологи говорили: коли ви повернетесь, життя вже не буде таким, як раніше. І це — правда. Але до цього треба поставитись як до величезного шансу. Війна — це досвід, якого в багатьох інших людей немає. І варіанти тут два — або «спускатися», що дуже легко, або підніматись угору. Якщо є шанс піднятися — треба його використовувати. І, знову-таки, якщо хочеш чогось кращого — зокрема, кращої освіти в Україні, — не треба нити, що хтось там неправильно щось робить, — іди і роби сам. Впрягайся і тягни!».

«На жаль, для історії людське життя дуже коротке», — говорить Андрій Мельник. — Нам хочеться побачити результати вже сьогодні. Але це все одно, що посадити дуб для того, щоб колись зробити з нього човен. Поки він виросте — зміняться декілька поколінь, і той, хто садив, точно на тому човні не плаватиме. Ми повинні розуміти, що працюємо на майбутнє. На жаль, гірка правда в тому, що багато хто з нас важко працюватиме і ніколи не відчує результатів своєї праці. Ми сьогодні садимо гай, який буде плодоносити, я сподіваюся, для найближчих поколінь. Але якщо цього не зробити — постраждаємо і ми, і наші нащадки.

АМЕРИКА В КИЇВСЬКІЙ ЗНЗ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Освіта України» № 49 від 12 грудня
2016 р., с. 8-9;

- Освітній портал «Педагогічна
преса»:

[http://pedpresa.ua/175387-krayina-168-
abo-yak-u-kyivskyj-shkoli-inklyuzyvnu-
osvitu-vprovadyly.html](http://pedpresa.ua/175387-krayina-168-abo-yak-u-kyivskyj-shkoli-inklyuzyvnu-osvitu-vprovadyly.html)

Цей оазис добра і людяності в нашому не надто доброму світі вражає одразу, щойно переступаєш його поріг. Наче потрапляєш у якийсь інший вимір. І справа навіть не у тих корисних «наворотах», яких немає у переважної більшості інших шкіл (зручні пандуси – перед входом і в актовій залі, ліфт на другий поверх, сучасна спортивна зала з новенькими тренажерами, довгий поручень уздовж усієї стіни, де діти із ДЦП навчаються ходити), – справа у дивовижній атмосфері затишку і безпеки, а головне – небайдужості до чужого болю.

Київська загальноосвітня школа №168, або, як називає її директор Наталія Кравчук, «країна 168» каменя на камені не лишає від сталої думки, що наше суспільство, мовляв, ще не готове для широкого впровадження інклюзивного навчання, бо досі не приймає належним чином людей з особливими потребами, зокрема дітей-інвалідів. Виявляється, із суспільством якраз усе гаразд, в іншому випадку треба прийняти, що і педагогічний колектив цього навчального закладу, і батьки здорових дітей, які навчаються там разом з особливими (не кажучи про самих школярів), зроблені з якогось особливого людського матеріалу, відмінного від усього іншого суспільства. Адже ставлення до дітей з обмеженими можливостями там не гірше, ніж в америках та європах. Наталія Кравчук вважає обов'язком пропагувати власний довід – щоб інклюзивних шкіл в Україні було якнайбільше.

Зараз у школі функціонують 22 інклюзивні класи із 29, із 566 учнів 94 – мають інвалідність (38 із них пересуваються на візках). Хоча через півгодини перебування у закладі до візків настільки звикаєш, що просто перестаєш їх помічати. Діти як діти. Ну, на візках. І що?.. До речі, здорові однолітки школярів з обмеженими можливостями – а надто ті, які навчаються з ними з першого класу, – їхніх фізичних вад і справді не помічають. Це – один із найголовніших плюсів спільного навчання – стирається межа між здоровими дітьми й особливими. Усі вони – просто діти. Разом навчаються, разом відпочивають. Ходять у гуртки, яких у школі велика кількість: музичний, айкідо, стрілецький, художній, бальні танці на візках тощо. Допомогти візочнику – наприклад, заїхати на пандус – тут не вважається ані за працю, ані за якусь надзвичайну доблесть. Це для них нормально – як ходити, їсти, дихати. Звісно, таке ставлення не береться

нізвідки: його треба виховувати, причому не тільки словами, а передусім – власним прикладом. Скажімо, поки у школі не з'явився ліфт (капітальний ремонт був зроблений минулого року), директор школи разом зі старшокласниками носила візочників сходами на руках.

Концерт до Дня людини з обмеженими можливостями, куди запросили журналістів та інших гостей, теж готували разом: пісні, вірші, танці. Усі концертні номери були цікавими й майстерними, але особливо вразив виступ танцювального колективу «Спарта Данс». «Нашому колективу менше року, – говорить тренер міжнародної вищої категорії, керівник гуртка бальних танців на візках Світлана Челишева. – Я сама колись навчалася у цій школі, тепер представляю дитячий регіональний центр фізичної культури «Інваспорт». Ми готуємо майбутніх спортсменів-паралімпійців – сподіваємося, що бальні танці на візках стануть паралімпійським видом спорту».

Одинадцятикласник Ігор Діба заїжджає на сцену у візку і читає власні вірші:

«..не смійсь над ними, бо вони живі. Все бачать, чують, відчують. Прийшли в світ Божий не такі, як всі, – Такі дива у світі теж бувають. Проте ми сильні – люди боротьби. За мить життя у світі непростому. Себе ми відчуваємо людьми, щовечора ми відчуваєм втому»...

Вірші він пише давно – ще з дитинства. Вони «приходять» зазвичай уночі, тому Ігор іноді засиджується на кухні до четвертої ранку. Рік тому він посів третє місце у поетичному конкурсі «З янголом на крилі», який проводив серед старшокласників (звичайних, не особливих) Київський університет імені Бориса Грінченка. До речі, саме туди юнак мріє вступити після школи.

«Мені дуже подобається навчатися в цій школі – вона дала мені багато друзів, багато знань, тут я зробив свої перші успіхи в поезії, – говорить юнак. – Саме цій школі я завдячую найсвітлішими миттєвостями мого дитинства».

Ми отримали від США вже чотири гранти: три – на навчання дітей англійської за програмою Access і один – на ремонт нашої школи, – говорить Наталія Кравчук. – Завдяки гранту від Німеччини облаштували тренажерний зал для дітей з інвалідністю. Грант від «Відкритого світу» дав змогу закупити планшети для учнів, які не можуть писати». І це тільки частина проектів, реалізованих у школі без допомоги держави. Зараз на часі новий проект: впровадити підходи Монтессорі-терапії. Для здорових дітей це просто добре, а для особливих – прорив у розвитку. Щоправда, на це потрібні чималі кошти, але директор упевнена: усе вдасться. Як і завжди.

Ганна Туровець – лікар-реабілітолог, яку в «країну 186», мабуть, сам Бог послав, – так каже директор школи Наталія Кравчук. Молода лікар

завдяки унікальній методиці, за якою вона працює, у буквальному сенсі творить чудеса, піднімаючи «неходячих» дітей на ноги. Не в лікарні. Не в реабілітаційному центрі... У звичайній міській школі.

Займаюся фізичною реабілітацією дітей з особливими потребами, говорить Ганна Туровець. Робота дуже цікава, новітня, у нас в Україні немає спеціалістів, які працювали б у такому форматі. Ми маємо нові напрацювання, готуємо студентів, які змогли б надалі займатися з такими дітьми. Працюємо також і з батьками – це теж дуже цікавий пласт для подальшої роботи. Бо в них дуже міцний зв'язок, в основі якого лежить страх перед падінням. Є багато дітей, скутих цим страхом, який передається від батьків: вони бояться простору. Не подолавши цей страх, не можна навчити дитину ходити. І не можна вирішити питання за сім'ю – батьки передусім мають цього захотіти.

Далі лікар розповідає як фізична реабілітація відбувається у школі, а саме: спершу ми обстежуємо дітей у присутності батьків. Я розповідаю, що цій дитині треба робити. Якщо вона не ходить, ми займаємося разом із батьками. Я, наприклад, кажу: оцей м'яз у нас не працює. І показую комплекс вправ, які треба робити, щоб він запрацював. Ті діти, які ходять, займаються у малих групах, у кабінеті з лікувальної фізкультури. Там є свій – інший – комплекс вправ. Вони ж у нас усі в гіпертонусі. І ось перше, що нам треба зробити, – виявити причину цього тонусу і обрати комплекс вправ, який би нам допоміг редукувати ці рефлекси. Звісно, це треба було зробити, коли діти були дуже маленькі. На жаль, коли вони мають велику вагу – їх уже важко поставити на ноги. А маленьких і худеньких – іще можна. Даня Тимченко минулого року не ходив. А тепер уже бігає. Як це вдалося? Спочатку ми навчили маму перебувати окремо від дитини і трохи перебороли страх. А потім почали працювати з його м'язами. Працювали більше року. Окрім того, він не концентрував зір більше, ніж на кілька секунд. Ми його навчили концентрувати зір. Він уже виходить на вулицю і грає у сніжки, вчиться падати. Є у нас старшокласник дуже важкий, у нього тетрапарез – це коли вражені всі чотири кінцівки, з дуже вираженим тонусом, із тремором, раніше зігнути не можна було. Зараз згинаємо. Тобто є позитивна динаміка. Треба ще збільшити силу м'язів – і я сподіваюся, що до випускного будуть успіхи.

